

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Orta Doğu'da derinleşen savaş, soykırım ve insani kriz ortamı, ABD Başkanı Trump'ın İran'a yönelik küstah tehditleri, Gazze ve Lübnan'da devam eden saldırılar ve soykırım ile bu süreçte ayni ve nakdi yardım faaliyetlerinde bulunan dernek, vakıf ve sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri ile STK çalışanlarının karşı karşıya kaldığı hukuki, idari ve güvenlik sorunlarının tüm boyutlarıyla değerlendirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102 ve 103'üncü maddeleri uyarınca Genel Görüşme açılmasını arz ve teklif ederiz. **14.05.2026**

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Grup Başkanvekili
Muğla Milletvekili

GEREKÇE

Orta Doğu'da uzun süredir devam eden savaş ve çatışma ortamı, son dönemde daha da ağırlaşmış, bölgesel gerilim sadece askeri ve siyasi sonuçlar doğurmakla kalmamış, aynı zamanda büyük bir insani yıkımı ve soykırımı da beraberinde getirmiştir. Özellikle İran, Gazze Şeridi ve Lübnan ekseninde yaşanan gelişmeler, uluslararası hukukun, insan haklarının ve bölgesel istikrarın ciddi biçimde tartışıldığı bir dönemi ortaya çıkarmıştır.

Öte yandan Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Donald Trump tarafından İran'a yönelik yapılan açıklamada, *"İran'la ya bir anlaşma yapacağız ya da yok edilecekler. Her halükarda biz kazanacağız, ya barışçıl bir şekilde ya da başka bir şekilde"* ifadelerinin kullanılması uluslararası ilişkiler açısından son derece küstah, sert, tehditkâr ve kaygı verici bir yaklaşım olarak değerlendirilmiştir. Diplomasi yerine tehdit dilinin öne çıkması, zaten kırılğan durumda olan bölgesel dengeleri daha da istikrarsız hâle getirme riski taşımaktadır.

ABD ve İsrail'in 28 Şubat tarihinde İran'a saldırmasıyla başlayan savaş sürecinde, 7 Nisan'dan bu yana her an bozulmaya açık bir ateşkes yürürlükte bulunmaktadır. Ancak savaşın kalıcı şekilde sona erdirilmesi amacıyla yürütülen müzakerelerin tıkanmış olması, bölgede yeni çatışma ihtimalinin hâlen güçlü biçimde devam ettiğini göstermektedir. Olası bir yeni savaş dalgasının enerji güvenliği, göç hareketleri, ekonomik istikrar ve sınır güvenliği bakımından Türkiye'ye doğrudan etkileri olacağı açıktır.

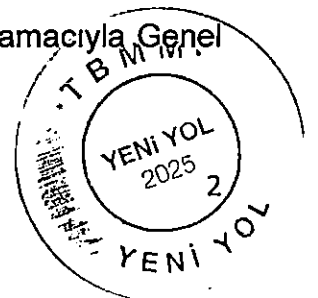
Diğer taraftan, Gazze'de yaşanan insani tablo tüm dünyanın vicdanını yaralamaya devam etmektedir. **İsrail'in Ekim 2023'ten bu yana Gazze Şeridi'ne düzenlediği saldırılar sonucunda toplam can kaybının 72 bin 742'ye, yaralı sayısının ise 172 bin 565'e yükseldiği bildirilmektedir.** Bu veriler, modern dönemin en ağır sivil yıkımlarından birine işaret etmektedir. Kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve sivillerin yoğun şekilde etkilendiği saldırılar sonucunda sağlık sistemi çökmüş, temel yaşam altyapısı büyük ölçüde tahrip olmuş ve milyonlarca insan ağır insani koşullarla karşı karşıya bırakılmıştır. Benzer şekilde Lübnan'da da ateşkes ilanına rağmen saldırıların sürdüğü görülmektedir. **Lübnan Sağlık Bakanlığının verilerine göre, 2 Mart'tan bu yana ateşkeske rağmen devam eden İsrail saldırılarında 2 bin 880'den fazla kişi hayatını kaybetmiştir.** Ateşkeske rağmen İsrail ordusunun Lübnan'ın güneyindeki saldırılarını ve ev yıkımlarını sürdürmesi, uluslararası hukukun uygulanabilirliği ve ateşkes mekanizmalarının etkinliği konusunda ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Bölgede yaşanan savaş ve insani kriz ortamı, yardım faaliyetlerinde bulunan dernekleri, vakıfları ve tüm sivil toplum kuruluşlarını da doğrudan etkilemektedir. Özellikle savaş mağdurlarına yardım ulaştırmaya çalışan kuruluşların çalışanları; güvenlik tehdidi, mali baskılar, uluslararası yaptırım riskleri, bürokratik engeller ve çeşitli hukuki sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. İnsani yardım faaliyetlerinin sürdürülebilirliği açısından yardım kuruluşlarının karşılaştığı sorunların detaylı biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir. Türkiye'nin tarihsel, vicdani ve diplomatik sorumlulukları çerçevesinde; Orta Doğu'da giderek derinleşen savaş riskinin, İran'a yönelik tehditlerin, Gazze ve Lübnan'daki soykırım ve ağır insani tablonun ve yardım faaliyetlerinde bulunan sivil toplum kuruluşlarının karşı karşıya kaldığı sorunların Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bütün boyutlarıyla ele alınması büyük önem taşımaktadır.

Bu nedenle;

- İran'a yönelik tehditlerin bölgesel barış ve güvenliğe etkilerinin,
- 28 Şubat'ta başlayan savaş sürecinin bölgesel sonuçlarının,
- 7 Nisan'dan bu yana yürürlükte bulunan kırılğan ateşkes sürecinin,
- Gazze'de 72 bin 742 can kaybı ve 172 bin 565 yaralıya ulaşan insani tablonun,
- Lübnan'da ateşkeske rağmen 2 bin 880'den fazla kişinin hayatını kaybetmesine yol açan saldırıların,
- İsrail'in Gazze ve Lübnan'daki saldırılarının uluslararası hukuk bakımından doğurduğu sonuçların,
- Yardım faaliyetlerinde bulunan dernek, vakıf ve sivil toplum kuruluşlarının yaşadığı sorunların,
- Yardım çalışanlarının güvenlik, mali ve hukuki risklerinin,
- Türkiye'nin diplomatik ve insani yardım kapasitesinin

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kapsamlı biçimde değerlendirilmesi amacıyla Genel Görüşme açılması zaruri hâle gelmiştir.

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
SADULLAH KISACIK	ADANA	
İDRİS ŞAHİN	ANKARA	
MESUT DOĞAN	ANKARA	
SADULLAH ERGİN	ANKARA	
ŞERAFETTİN KILIÇ	ANTALYA	
CEMALETTİN KANİ TORUN	BURSA	
MEHMET ATMACA	BURSA	
SEMA SİLKİN ÜN	DENİZLİ	
ERTUĞRUL KAYA	GAZİANTEP	
NECMETTİN ÇALIŞKAN	HATAY	
BÜLENT KAYA	İSTANBUL	
ELİF ESEN	İSTANBUL	
HASAN KARAL	İSTANBUL	
MEDENİ YILMAZ	İSTANBUL	
MUSTAFA KAYA	İSTANBUL	
BİROL AYDIN	İSTANBUL	
MUSTAFA BİLİCİ	İZMİR	
MEHMET EMİN EKMEK	MERSİN	
SELÇUK ÖZDAĞ	MUĞLA	
MEHMET KARAMAN	SAMSUN	

